

Nr 426.

Godkänd av första kammaren den 26 juni 1946.

Godkänd av andra kammaren den 26 juni 1946.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1946/47 till statens bosättningslånefond jämte i ämnet väckta motioner.

(Statsutskottets utlåtande nr 199.)

Till Konungen.

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för budgetåret 1946/47 anvisa dels under femte huvudtiteln (punkt 31) till Statens bosättningslån: Ersättning åt ortsombud ett förslagsanslag av 50 000 kronor, dels ock under statens utlåningsfonder (kapitalbudgeten, bilaga 4, punkt 4) till Statens bosättningslånefond ett investeringsanslag av 3 000 000 kronor.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 272, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 26 april 1946, föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i grunderna för statens bosättningslån, dels ock anvisa nämnda båda anslag med respektive 75 000 kronor och 8 600 000 kronor.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har riksdagen till behandling förehaft dels de likalydande motionerna I: 350 och II: 532, i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta, att bosättningslånen maximibelopp sättes till 1 800 kronor, när lånen avse inköp av möbler och annat bohag, men till 2 400 kronor, i den mån lånen skola användas även till anskaffande av yttre inventarier i produktionens tjänst, ävensom att införsel i lön, pension eller livränta må kunna tillgripas gentemot vissa försumliga låntagare, dels ock de likalydande motionerna I: 352 och II: 535, i vilka hemställts, att riksdagen måtte uttala önskvärldheten av att för statens bosättningslån fastställes en så låg räntesats som möjligt.

I likhet med departementschefen anser riksdagen, att de statliga bosättningslånen böra ingå såsom ett bestående led i befolkningspolitiken. De för dem gällande bestämmelserna böra dock fortfarande liksom hittills tid efter annan underkastas de jämkningar, till vilka erfarenheterna från lånerörelsen giva anledning.

Nu föreliggande förslag till dylika jämkningar avse bland annat det maximala lånebeloppet, nu 1 250 kronor, vilket befolkningsutredningen föreslagit höjt till 2 000 kronor. I sitt utlåtande över förslaget ha bankofullmäktige anfört, att de skulle ha ansett det motiverat att begränsa lånemaximum till förslagsvis 1 800 kronor, men att de likväl icke velat motsätta sig utredningens nämnda förslag. Kungl. Maj:t föreslår en höjning till 2 400 kronor. Departementschefen har vid sitt förordande av nämnda belopp erinrat om den målsättning i bostadspolitiken beträffande utrymmesstandarden, varom förslag numera framlagts av Kungl. Maj:t i propositionen nr 279. Denna målsättning innebär, att familje-

bostaden skall omfatta minst två rum och kök. Departementschefen har framhållit, att kostnaden för en något så när tillfredsställande bosättning i en dylik lägenhet för närvarande knappast understiger det nämnda beloppet, 2 400 kronor. Yrkandet i de likalydande motionerna I: 350 och II: 532 innebär, att bosättningslånen maximibelopp bestämmas till 1 800 kronor, vilket dock skall kunna höjas till 2 400 kronor i den mån lånen skola användas även till anskaffande av yttre inventarier i produktionens tjänst.

Riksdagen, som finner det nuvarande maximibeloppet väl lågt, medger, att detsamma höjes till det av befolkningsutredningen föreslagna beloppet, 2 000 kronor.

Departementschefens uttalande i fråga om viss tids uppskov med amorteringarna vid studiebosättningslån och i vissa andra fall, då låntagarens inkomster kunna beräknas komma att avsevärt stiga några år efter äktenskapets ingående, föranleda ej erinran från riksdagens sida.

Motionsvis ha framställts önskemål om nedsättning av räntan å bosättningslånen. I anledning av motionerna I: 352 och II: 535 vill riksdagen framhålla, att vid nuvarande allmänna ränteläge en räntesats på 4 procent förefaller hög. Riksdagen är dock ej beredd att i detta sammanhang taga slutlig ställning i räntefrågan, då denna bör bedömas i ett större sammanhang. Riksdagen förutsätter, att Kungl. Maj:t vid första lämpliga tidpunkt förelägger riksdagen förslag om sådan jämkning av räntan, som kan finnas påkallad.

I överensstämmelse med vad som skett i ett flertal remissyttranden över befolkningsutredningens förslag liksom även i departementschefens anförande vill riksdagen understryka behovet av förbättrad rådgivningsverksamhet beträffande bosättningslånen. Det är angeläget, att låntagarna genom en sådan verksamhet erhålla möjlighet till bättre utbyte av den skuld de ikläda sig. Frågan är under övervägande inom befolkningsutredningen. Riksdagen förutsätter, att densamma snarast möjligt förelägges riksdagen.

I motionerna I: 350 och II: 532 har påyrkats beslut därom, att införsel i lön, pension eller livränta skall kunna tillgripas gentemot vissa försumliga låntagare. Yrkandet ansluter sig till ett förslag i ämnet av riksbanksfullmäktige. Erfarenheterna ha enligt fullmäktige givit vid handen att det icke så sällan förekommer, att låntagare, som bort äga möjligheter att fullgöra sin betalningsskyldighet, underlåter detta. Framställning om införsel förutsättes skola beslutas av riksbankens direktion och först efter ingående utredning angående låntagarnas ekonomiska förhållanden, försörjningsplikt m. m.

Riksdagen är väl medveten om att inom den stora kretsen av låntagare finnas åtskilliga, vilka icke visa tillbörlig skötsamhet i fråga om erläggande av förfallande ränte- och amorteringsbelopp och mot vilka förefintliga indrivningsmedel visat sig verkningslösa. I den mån ett verkligt behov därav föreligger synes det riksdagen försvarligt, att mer effektiva tvångsmedel ställas till förfogande därest garantier kunna skapas för att de komma att tillgripas endast i fall, då försummelse beror på uppenbar tredska. Enligt riksdagens mening föreliggande därför skäl för ett övervägande av det i motionerna I: 350 och II: 532 framförda förslaget i denna del. En utvidgning av införselinstitutets användningsområde till att omfatta ett sådant gäldsförhållande som det nu ifrågavarande, vilket grundats på avtal, skulle dock innebära en principiell nyhet. Frågan vilka indrivningsåtgärder, som lämpligen böra vidtagas för att få ett bättre indrivningsresultat, förtjänar ett närmare övervägande, varvid behovet av dylika åtgärder bör prövas med ledning av riksbankens erfarenheter från lånerörelsen.

Riksdagen har ej ansett, att dess beslut om bosättningslånens maximibelopp bör föranleda nedsättning i den av Kungl. Maj:t föreslagna investeringen i bosättningslånefonden. Utöver det ovan anförda har Kungl. Maj:ts förslag ej heller i övrigt givit riksdagen anledning till erinran.

Under återopande av det anförda får riksdagen anmäla, att riksdagen *dels* i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 350 och II: 532, i vad nämnda motioner avse bosättningslånens maximibelopp, beslutat av riksdagen angiven höjning av nämnda belopp, *dels ock* med bifall till Kungl. Maj:ts förslag godkänt i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 26 april 1946 i övrigt förordade ändringar i grunderna för statens bosättningslån samt för budgetåret 1946/47 anvisat till Statens bosättningslån: Ersättning åt ortsbud under femte huvudtiteln ett förslagsanslag av 75 000 kronor och till Statens bosättningslånefond under statens utlåningsfonder ett investeringsanslag av 8 600 000 kronor, ävensom i anledning av förenämnda motioner anhålla, att Kungl. Maj:t ville överväga frågan om vilka indrivningsåtgärder, som lämpligen böra vidtagas för att få ett bättre indrivningsresultat.

Stockholm den 26 juni 1946.

Med undersåtlig vördnad.

Nr 427.

Godkänd av första kammaren den 26 juni 1946.

Godkänd av andra kammaren den 26 juni 1946.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställning om anslag till värmeledningsanläggning m. m. vid rannsakningshäktet i Halmstad.

(Statsutskottets utlåtande nr 202.)

Till Konungen.

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t (kapitalbudgeten, bilaga 1, punkt 5) föreslagit riksdagen att till Värmeledningsanläggning m. m. vid rannsakningshäktet i Halmstad för budgetåret 1946/47 under statens allmänna fastighetsfond anvisa ett investeringsanslag av 63 000 kronor.

I en på uppdrag av chefen för justitiedepartementet till riksdagens vederbörande utskott överlämnad promemoria har framhållits, att anslag till ifrågasvarande ändamål icke numera vore erforderligt.

Riksdagen får anmäla, att Kungl. Maj:ts framställning om anslag till värmeledningsanläggning m. m. vid rannsakningshäktet i Halmstad icke bifallits.

Stockholm den 26 juni 1946.

Med undersåtlig vördnad.
